

Tiedote katsastajille 4/2013
17.9.2013 (päivitetty 20. ja 27.9.2013)

Asetuksen 407/2013 mahdollistamat massamuutokset

Tässä tiedotteessa käsitellään asetuksen 407/2013 voimaantulon mahdollistamia muutoksatsastuksia, joilla voidaan korottaa ajoneuvon tai ajoneuvoyhdistelmän kokonaismassaa.

Ajoneuvoille ei saa merkitä rekisteriin suurempia massoja tai korkeutta ennen kyseiset muutokset mahdollistavan lainsäädännön voimaantuloa 1.10.2013. Asetuksen 21 §:n 2 mom mukaisten korkeampien massojen kohdalla on lisäksi huomioitava, että auton ensirekisteröinti on suoritettava ennen 1.11.2013.

Lomake massojen korotusta varten

Trafi on laatinut katsastajia varten lomakkeen massojen korotusta varten. Lomakkeen täyttäminen on pakollista muutoksatsastuksessa. Rekisteröintikatsastuksen yhteydessä lomake tulee täyttää, jos ajoneuvo merkitään rekisteriin eri massatiedoilla, joilla se on ollut edellisen kerran rekisterissä. Valmistajan edustaja täyttää lomakkeen 1. sivun ja vahvistaa sen allekirjoituksella ja leimalla tai antaa vastaavat tiedot omalla todistuksellaan. Katsastaja täyttää lomakkeen toisen sivun. Lomake liitetään katsastuksessa digitoitaviin asiakirjoihin.

Eri valmistajien Suomen edustajien allekirjoittajat on lueteltu tämän tiedotteen lopussa. Allekirjoittajan ollessa muu kuin listalla oleva, on katsastajan varmistettava valmistajalta, että allekirjoittajalla on valtuudet todistuksen antamiseen.

Ajoneuville aiemmin annetut todistukset massoista

Valmistajan autolle aiemmin antamia todistuksia massoista voi hyödyntää uusien tielikennemassojen perustana, jos vanha todistus on digitoitu KATSA-järjestelmään. Vanhoihin tyyppitietoihin tai rekisterimerkintöihin perustuvia teknisiä massoja ei saa hyödyntää ilman tarkentavaa todistusta.

Valmistaja voi viitata omassa todistuksessaan tyyppitietoihin.

Ajoneuvon tarkastaminen, vastaako valmistajan todistusta

Ajoneuvo tarkastetaan katsastuksessa siltä osin, mitä voidaan tehdä akselimerkintöjen, jousien mittatietojen ja jarruvarustuksen tietojen perusteella. Akselitieto todetaan, jos mahdollista akselissa olevasta mallimerkinnästä tai kilvestä. Jousien ja jarrusylinterien koko voidaan todeta mittaamalla. Valmistajan antamia komponenttien tunnistamiseen käytettäviä ohjeita on noudatettava, jos sellaisia on julkaistu.

Yksittäishyväksynnän voimassaolo 21 §:n 2 mom korotuksille

Yksittäishyväksynnän voimassaolo tulee rajoittaa enintään 31.10.2013 saakka, mikäli kyseessä on 2- tai 3-akselisen auton kokonaismassan hyväksyminen esim. 20 tai 28 tonniin siirtymäaika säännöksen turvin.

Valmistajankilpi

Teknisesti suurimmat sallitut massat pitää olla valmistajankilvessä oikein, ml. yhdistelmämassa. Jos tieliikennemassat on mainittu valmistajankilvessä, pitää niiden vastata rekisterimerkintöjä. Kilpitietojen muuttuessa pitää valmistajan/valmistajan edustajan antaa kokonaan uusi kilpi tai lisäkilpi muuttuneilla tiedoilla.

Jarruihin liittyvät dokumentit

Ajoneuvon jarrusovituslaskelma on oltava tehty vähintään suurimpiin sallittuihin tieliikennemassoisiin. Useimmissa tapauksissa sovituskalkelma on tehtävä uudelleen massoja korotettaessa.

Jarrusovituslaskelma on voimassa 3 kk, joten tätä vanhempia laskelmia ei voi massan korotuksessa hyödyntää, vaan on tehtävä uusi jarrujen sovitussajo.

Suuremmille massoille on mahdollista tulostaa sovitussajo/korjussajo samalla toimipai-kalla, jossa suoritettiin edellinen sovitussmittaus, jos jarrusovituslaskelma on voimassa.

EBS-jarrullisissa toimitaan Trafim jarruohjeen 6961/0.3.04.03.03/2012 mukaan eli tehdään perustarkastus tai käytetään vertailujarrutusvoimia EBS- ajoneuvolle valmistajan ohjeiden mukaisesti, jolle ei voida tehdä laajaa tarkastusta.

Vetolaitteet (päivitetty 27.9.2013)

Yhdistelmältä vaadittava minimi D- tai Dc-arvo lasketaan tieliikennemassoilla eikä teknisesti suurimmilla sallituilla massoilla, koska laskentakaavaa ei ole suunniteltu uusien suomalaisten massojen tasolle. Katsastaja vertaa yhdistelmän kokonaismassaa vetolaitteessa olevaan D-arvoon tai Dc ja V-arvoon ja määrää sen perusteella kytkinlaitteen rajoittaman yhdistelmän kokonaismassan.

D-arvojen laskentakaavat E-säännön 55 tai 94/20/ETY mukaisesti:

Varsinainen perävaunuyhdistelmä:

$$D = g \times T \times R / (T+R) \text{ kN}$$

Puoliperävaunuyhdistelmä:

$$D = g \times 0,6 \times T \times R / (T+R-U) \text{ kN}$$

Keskiakseliperävaunuyhdistelmä, huomioitava myös V-arvo

$$Dc = g \times T \times C / (T+C) \text{ kN}$$

$$V = a \times X^2 / L^2 \times C \text{ kN}$$

jossa

$$g = 9,81 \text{ m/s}^2$$

T = vetoauton maksimi tieliikennemassa / t

R = perävaunun tai perävaunujen yhteinen maksimi tieliikennemassa / t

U = vetopöydän pystysuuntainen kuorma / t

C = keskiakseliperävaunun akselista tiehen kohdistuva tieliikennemassa / t

V = keskiakseliperävaunun vetolaitteelle määritelty pystysuuntaisen voiman teoreettinen viitevoima (kN)

a = vetoajoneuvon taka-akselin pyöränripustuksen tyyppin mukainen vastaava pystysuuntainen kiihtyvyyys kytkimellä. Ilmajousitus a=1,8 m/s², muu jousitustyyppi a=2,4 m/s².

X = perävaunun kuormatilan pituus / m

$L = \text{vetosilmukan- ja akseliston keskipisteiden välinen etäisyys} / m$

76 t auton ja varsinaisen perävaunun muodostaman yhdistelmän kokonaismassaksi riittää kaikissa tapauksissa D-arvo 190 kN. Moduuliyhdistelmän vetolaitteiden mitoitusta voidaan laskea ISO 18868:2013 standardin mukaisesti ja rätälöidyn yhdistelmän (auto + varsinainen perävaunu) vetolaitteen mitoitusta tulee laskea ECE R55 tai 94/20/EY mukaisesti.

Kuormakoritodistukset

Muutoksastuksessa ei vaadita kuormakorin vaatimustenmukaisuudesta uutta todistusta, kun ajoneuvoon tehdään massan muutos, jossa akselimäärä ei muutu.

Ajoneuvojen yksittäishyväksynnässä, rekisteröinti- ja muutoksastuksessa on esitettävä pankkojen tai kuormakorin valmistajan todistus kiinnityksestä ajoneuvoon sekä vaihtokuormakorin kiinnityslaitteista, joissa edellytetään muutoksia kuormakoriin tai alustarakenteisiin.

Ajoneuvojen akselisto- ja alustarakennemuutoksissa edellytetään aina myös ajoneuvon valmistajan tai tämän edustajan ohjetta. Katso Raskaan ajoneuvokaluston rakenne- muutosohjetta 290/208/2008.

Tietojen merkitseminen rekisteriin

Modernien telien kohdalla telin jakosuhte muuttuu kuormituksen kasvaessa. Tällöin telillä olevien akseleiden jakosuhte voi olla eri teknistenmassojen ja tieliikennemassojen kohdalla. Massojen merkitsemisen kohdalla on toimittava valmistajan antamien tietojen mukaisesti.

Akselin tieliikennemassaa saa rajoittaa, jos yksittäisen akselin massaa rajoittamalla kokonaismassa nousee. Kyseinen muutos voidaan tehdä asiakkaan pyynnöstä, vaikka valmistaja ei anna alemmaa massaa akselille. Kyseistä menettelyä voidaan käyttää 21 §:n 1 mom f-kohdan mukaisissa autoissa.

Kenttiin merkittävät tiedot

KATSA-järjestelmään on tehty seuraavat muutokset, jotka otetaan tuotantoon 16.9.2013.

16.9.2013 – 30.9.2013 välisenä aikana rekisteriin talletettavien tietojen osalta tulee huomioida, että ajoneuvojen ja ajoneuvoyhdistelmien massatiedot on laskettava ja talletettava rekisteriin ennen 1.10.2013 voimassa olevien säännösten mukaisesti.

Rakenne –ikkunalla:

- valinta VAK/ADR-hyväksyntä rajoittaa Suurin sallittu yhdistelmämassa- ja Moduulin kokonaismassa -arvon 2- ja 3-akselisilla autoilla 60000 kg:aan ja 4- ja 5-akselisilla autoilla 68000 kg:aan

Akselitiedot –ikkunalla:

- merkintä vain yhdestä vetävästä akselista rajoittaa Suurin sallittu yhdistelmämassa- ja Moduulin kokonaismassa -arvon 68000 kg:aan

Massat –ikkunalla:

- järjestelmä antaa kehotuksen "Kokonaismassa hyväksytty määräajalle, lisää erikoisehto.", jos 2-akselisen auton kokonaismassa ylittää arvon 18000 kg ja 3-akselisen auton kokonaismassa 26000 kg (autolle on tällöin lisättävä "nuppiautolle" tai "vetoautolle" tarkoitettu siirtymäajaksi hyväksyttyä korotettua, väliaikaista kokonaismassaa koskeva erikoisehto)

- järjestelmä antaa huomautuksen, jos kaksiakselisen akseliryhmän massa ylittää arvon 19000 kg ja kolmiakselisen akseliryhmän massa ylittää arvon 24000 kg
- järjestelmä antaa huomautuksen, jos 4-akselisen auton massa ylittää arvon 35000 kg ja 5-akselisen auton massa ylittää arvon 42000 kg
- järjestelmä antaa huomautuksen, jos 4- ja 5-akselisen ajoneuvon kokonaismassa ylittää ääriakselivälin salliman arvon (kokonaismassan arvoa on pienennettävä)
 - o 4-akselinen: (ääriakseliväli - 1800 mm) x 3,20 kg/mm + 20000 kg
 - o 5-akselinen: (ääriakseliväli - 1800 mm) x 3,50 kg/mm + 20000 kg

Kytkenät -ikkunalla:

- järjestelmä laskee Suurin sallittu yhdistelmämassa- ja Moduulin kokonaismassa -kenttiin ajoneuvoyhdistelmille suurimmat sallitut yhdistelmämassat uusilla kertoimilla ja enimmäisarvoilla (pl. VAK-ADR-hyväksytyt autot (max 60000/68000 kg) ja autot yhdellä vetävällä akselilla (max 68000 kg), ks. edellä) huomioimatta kuitenkaan moottorin tehoa ja vetolaitteiden lujuutta:
- auto ja varsinainen perävaunu (2,7 x vetoauton massa, max 76000 kg)
- auto ja puoliperävaunu (max 48000 kg)
- auto ja keskiakseliperävaunu (2,7 x vetoauton massa, max 44000 kg)
- moduuliyhdistelmä (3,5 x vetoauton massa, max 76000 kg)
- järjestelmä laskee perävaunun siltasääntöpituuden uudella kertoimella (((suurin sallittu moduuliyhdistelmämassa - 20 000 kg) / 3,2 kg/mm) + 1 800 mm) - vetoauton vetolaitteen etäisyys etuakselista
- vastaavat muutokset laskentakaavoihin on lisätty myös Erilliskytkenätietodot -ikkunalle lukuun ottamatta yhdistelmän kokonaismassatietoa, jonka enimmäisarvoksi järjestelmä antaa 60 000 kg

Uudet erikoisehdot

Erikoisehdot -ikkunan Osa-alueen Massat alasvetovalikkoon on lisätty seuraavat erikoisehdot:

Kenttiin merkityt väliaikaiset, korotetut massat voimassa AKTA (1257/1992) 21 §:n 2 momentin mukaisen määräajan (tämän jälkeen akselimassat () kg ja ajoneuvon suurin sallittu massa () kg).
(erikoisehto on pakollinen 2-akselisille "nuppiautoille", joille kokonaismassaksi merkitään siirtymäajaksi yli 18000 mutta enintään 20000 kg ja 3-akselisille "nuppiautoille", joiden kokonaismassaksi merkitään siirtymäajaksi yli 26000 mutta enintään 28000 kg)

Kenttiin merkityt väliaikaiset, korotetut massat voimassa AKTA (1257/1992) 21 §:n 2 momentin mukaisen määräajan (tämän jälkeen akselimassat () kg ja ajoneuvon suurin sallittu massa () kg, yhdistelmämassa () kg ja moduuliyhdistelmämassa () kg).
(erikoisehto on pakollinen 2-akselisille "vetoautoille", joille kokonaismassaksi merkitään siirtymäajaksi yli 18000 mutta enintään 20000 kg ja 3-akselisille "vetoautoille", joiden kokonaismassaksi merkitään siirtymäajaksi yli 26000 mutta enintään 28000 kg)

Vaihtoehtoinen rengaskoko () akselilla (), jolloin väliaikaiset, korotetut massat (akselimassat () kg ja ajoneuvon suurin sallittu massa () kg)

voimassa AKTA (1257/1992) 21 §:n 2 momentin mukaisen määräajan (tämän jälkeen akselimassat () kg ja ajoneuvon suurin sallittu massa () kg).

(erikoisehto lisätään vastaavan pakollisen erikoisehdon lisäksi "nuppiautoille" käytettäessä vaihtoehtoisia renkaita)

Vaihtoehtoinen rengaskoko () akselilla (), jolloin väliaikaiset, korotetut massat (akselimassat () kg ja ajoneuvon suurin sallittu massa () kg, yhdistelmämassa () kg ja moduuliyhdistelmämassa () kg) voimassa AKTA (1257/1992) 21 §:n 2 momentin mukaisen määräajan (tämän jälkeen akselimassat () kg ja ajoneuvon suurin sallittu massa () kg, yhdistelmämassa () kg ja moduuliyhdistelmämassa () kg).

(erikoisehto lisätään vastaavan pakollisen erikoisehdon lisäksi "vetoautoille" käytettäessä vaihtoehtoisia renkaita)

Vaihtoehtoinen käyttö normaaliliikenteessä, jolloin väliaikaiset, korotetut massat (akselimassat () kg ja ajoneuvon suurin sallittu massa () kg) voimassa AKTA (1257/1992) 21 §:n 2 momentin mukaisen määräajan (tämän jälkeen akselimassat () kg ja ajoneuvon suurin sallittu massa () kg).

(erikoisehto lisätään ylimassapoikkeusluvalla hyväksytyille "nuppiautoille" käytettäessä autoa normaaliliikenteessä)

Vaihtoehtoinen käyttö normaaliliikenteessä, jolloin väliaikaiset, korotetut massat (akselimassat () kg ja ajoneuvon suurin sallittu massa () kg, yhdistelmämassa () kg ja moduuliyhdistelmämassa () kg) voimassa AKTA (1257/1992) 21 §:n 2 momentin mukaisen määräajan (tämän jälkeen akselimassat () kg ja ajoneuvon suurin sallittu massa () kg, yhdistelmämassa () kg ja moduuliyhdistelmämassa () kg).

(erikoisehto lisätään ylimassapoikkeusluvalla hyväksytyille "vetoautoille" käytettäessä autoa normaaliliikenteessä)

Huom. Erikoisehdot –ikkunan Osa-alueen Massat alasetoalikon vanhaa, "talvimassoja" koskevaa erikoisehtoa "AKTA 23 pykälän 2 momentin mukaisin ehdoin yhdistelmän kokonaismassa () kg" ei tule käyttää.

Erikoisehdot –ikkunan Osa-alueen KytKentätiedot alasetoalikkoon on lisätty seuraavat erikoisehdot:

Moottorin tehon (() kW) rajoittamana yhdistelmän suurin sallittu massa AKTA (1257/1992) 23 §:n 6 momentin mukaisen määräajan () kg (erikoisehto lisätään autoille, joiden moottorin teho rajoittaa yhdistelmämassaa siirtymäajan; yhdistelmämassa tonneina = $(\text{teho} - 300) / 2,625 + 60$)

Moottorin tehon (() kW) rajoittamana yhdistelmän suurin sallittu massa AKTA (1257/1992) 23 §:n 6 momentin mukaisen määräajan jälkeen () kg (erikoisehto lisätään autoille, joiden moottorin teho rajoittaa yhdistelmämassaa siirtymäajan jälkeen; yhdistelmämassa tonneina = $\text{teho} / 5$)

Moottorin tehon (() kW) rajoittamana yhdistelmän suurin sallittu massa AKTA (1257/1992) 23 §:n 6 momentin mukaisen määräajan () kg (tämän jälkeen () kg).

(erikoisehto lisätään autoille, joiden moottorin teho rajoittaa yhdistelmämassaa siirtymäajan sekä sen jälkeen)

Yhdistelmän suurin sallittu massa () kg hyväksytty ennen 1.10. 2013 AKTA (1257/1992) 23 §:n 6 momentista poiketen.

(erikoisehto lisätään autoille, joilla säilytetään ennen 1.10.2013 hyväksytty 60000 kg:n yhdistelmämassa, joka on suurempi kuin uuden asetuksen sallima yhdistelmämassa)

Puoliperävaunun vetoautona moduuliyhdistelmän suurin sallittu massa () kg.

(erikoisehto lisätään kahdella vetolaitteella varustetulle vetoautolle, jos vetopöydälle sallittu moduuliyhdistelmämassa poikkeaa vetokidalle sallitusta moduuliyhdistelmämassasta)

Moduuliyhdistelmän suurimmalla sallitulla massalla () kg perävaunun pienin sallittu siltasääntöpituus () mm (vetokytkimestä).

(erikoisehto tuodaan valmiina järjestelmästä)

Moduuliyhdistelmän suurimmalla sallitulla massalla () kg perävaunujen pienin sallittu siltasääntöpituus () mm (vetopöydästä).

(erikoisehto tuodaan valmiina järjestelmästä)

Yhdistelmän suurimmalla sallitulla massalla (() kg) auton ja perävaunun vetolaitteilta edellytetty D-arvo vähintään () kN.

(erikoisehto lisätään kaikille vetoautoille, joiden yhdistelmämassa ylittää 60000 kg)

Vetävien akselien massaa vastaava yhdistelmän suurin sallittu massa ilman AKTA (1257/1992) 17 §:n 7 momentin mukaista kitkanparannuslaitetta () kg.

(erikoisehto lisätään kaikille vetoautoille, joita ei ole varustettu liukkaalla tienpinnalla liikkeellelähtökykyä parantavalla laitteella ja joiden vetäville akseleille kohdistuva massa on alle 18 % yhdistelmämassasta)

Käytettäessä yhdistelmää kuljetuksiin, joihin sovelletaan vaarallisten aineiden kuljetuksia koskevia määräyksiä, kenttiin merkityt yhdistelmän suurimmat sallitut massat voimassa ainoastaan vähintään 8-akselisena AKTA (1257/1992) 23 a §:n mukaisin ehdoin.

(erikoisehto lisätään kaikille 4- ja 5-akselisille VAK/ADR-hyväksytyille autoille)

Käytettäessä yhdistelmää kuljetuksiin, joihin sovelletaan vaarallisten aineiden kuljetuksia koskevia määräyksiä, yhdistelmän suurin sallittu massa vähintään 7-akselisena () kg.

(erikoisehto lisätään asiakkaan pyynnöstä kaikille niille 2- ja 3- akselisille vetoautoille, joilla ei ole VAK/ADR-hyväksyntää, mutta joilla asiakkaan mukaan suoritetaan vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain soveltamisalaan kuuluvia kuljetuksia)

Käytettäessä yhdistelmää kuljetuksiin, joihin sovelletaan vaarallisten aineiden kuljetuksia koskevia määräyksiä, yhdistelmän suurin sallittu massa vähintään 7-akselisena () kg ja vähintään 8-akselisena AKTA (1257/1992) 23 a §:n mukaisin ehdoin () kg.

(erikoisehto lisätään asiakkaan pyynnöstä kaikille niille 4- ja 5- akselisille vetoautoille, joilla ei ole VAK/ADR-hyväksyntää, mutta joilla asiakkaan mukaan suoritetaan vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain soveltamisalaan kuuluvia kuljetuksia)

Kitkanparannuslaite

Asetuksen 407/2013 17 §:n mukaisena kitkanparannuslaitteena voidaan pitää

- lumiketjuja
- hiekoituslaitetta
- ketjuheittämiä
- nastarenkaita vetävällä tai vetävillä akseleilla
- tilapäisesti vetäväksi akseliksi muutettavaa akselia (telikarhu / kitkaveto-laite)
- ylös nostettavaa tukiakselia
- kevennettävää tukiakselia, joka täyttää direktiivin 97/27/EY liitteen IV kohdan 3.5 vaatimukset tai EU asetuksessa (EU) N:o 1230/2012 säädetyt vastaavat vaatimukset

Vaatus kitkanparannuslaiteesta koskee yli 44 t ajoneuvoyhdistelmää, jossa vetävälle tai vetäville akseleille kohdistuva massa on alle 18 % ajoneuvoyhdistelmän massasta. Kitkanparannuslaite on pakollinen em. yhdistelmässä käytettävälle vetoautolle joulukuun ja helmikuun välisenä aikana. Tänä aikana se tulee huomioida määräaikaikatsastuksessa. Jos kitkanparannuslaite puuttuu tai ei ole toimintakunnossa em. aikana, katsastuspäätös on hylätty tai auto on muutokatsastettava sellaiselle yhdistelmämassalle, joka ei edellytä kitkanparannuslaitetta.

Kitkanparannuslaitteen tyypistä ei tehdä merkintää auton rekisteritietoihin.

Merkkikohtaisia erityisohjeita

Auto- ja perävaunuvalmistajien merkkikohtaiset ohjeet julkaistaan katsastajien kumppanit sivuilla kohdassa Katsastustoiminta → Muutokset mitoissa ja massoissa. Samaan paikkaan kerätään myös kaikki muut asiaan liittyvät tiedotteet katsastajaille.

Valmistajien ilmoittamat allekirjoittajat ajoneuvojen massojen muutoksia koskeviin todistuksiin

DAF Tapani Lamberg
Petteri Nurmi

Iveco Risto Sinisalo
Jarmo Mäki
Jens Poulsen

Jyki Matti Kultala
Jouko Sokka

Malkki Janne Saksa
Matti Kultala

NMT (päivitetty 27.9.2013)
Carl-Erik Ellfolk
Harri Sandberg

Veho/Mercedes-Benz
Ville Boman
Staffan Nyberg
Peter Knorn
Paul Cederberg
Sari Nuutinen

Scania Mika Jukkara
Jyri Pettinen
Juha Reima

Sisu Jani Koskinen
Aleksi Rantakokko
Stig Fagerstedt
Jari Heikkinen

Volvo/Renault
Antti Kätkä
Marko Wirtanen
Johannes Juvonen
Markus Heiskanen
Ari Hakala
Kimmo Ahonen
Tommy Lindholm
Mikko Aules
Vesa Kanerva
Ken Martinsen
Juha-Matti Raatikainen
Magnus Björklund
Tom Rönnberg
Matias Pitkänen
Joonas Kyyrönen

MAN (päivitetty 20.9.2013)
Janne Sarasmäki
Mikko Heininen
Jari Riihimäki
Pekka Vaisto
Juho Vallivaara

VAK (päivitetty 27.9.2013)

Ismo Myllylä

Tapio Arvonon